

Beogradskie Novine

Br. 222.

BEOGRAD, utorak 14. avgusta 1917.

Izaze: dnevno u Jutro, ponedjeljkom poslije podne.

Pojedini brojevi:

U Beogradu i u krajevima zapovednutim od s. i kr. četa po cijeni od . . .	6 helera
U Hrvatsko-Slavoniji, Bosni-Hercegovini i Dalmaciji po cijeni od . . .	10 helera
Izvan ovog područja po cijeni od . . .	12 helera
U ostalim krajevima Austro-ugarske monarhije	250
U inozemstvu	450

Mjesečna preplata:

U Beogradu i u krajevima zapovednutim od s. i kr. četa za bojnu i stupnju pošte . . .	2-
U Beogradu za kontakom u kudu . . .	250
U Hrvatsko-Slavoniji, Bosni-Hercegovini i Dalmaciji	250
U ostalim krajevima Austro-ugarske monarhije	250
U inozemstvu	450

Uredništvo: BEOGRAD, Vuka Karadžića ul. broj 10. Telefon broj 83.
Uprava i primanje preplate Topličin venac broj 21. Telefon broj 25.
Primanje oglasa Kneza Mihajla ul. broj 38. Telefon broj 245.

Godina III.

Ratni izvještaji.

Izvještaj austro-ugarskog glavnog stožera.

Kb. Beč, 13. avgusta.

Istočno bojište

Front maršala pl. Mackensen-a:

Sjevero-zapadno od Fočana zauzeli su juče njemački pukovnija njušči i lavo obranjeni mjesto Panciu. Jugozapadno od ovoga mesta bacile su naše čete neprijatelja iz njegovih položaja. Neprijateljski protivnapadaji zapadno od dumavskog zavijutka kod Galca i sjeverno od Fočana ostali su bez uspjeha.

Front general-pukovnika nadvojvode Josipa:

Naše borbene snage stjele u borbi obje strane do nege potoka Slatice pred položajima očnjanske mosne brane. Neprijatelj pojačava svoj otpor ogorčenim protivnapadajima.

Front maršala princa Leopolda bavarskog:

Na Zbruczu i na Gnilu pošli su Rusi s jakim izvidničkim odjelenjima naprijed, želeći ispitati naše položaje. Bili su odbijeni.

Talijansko bojište:

I dalje traje neprijateljska letačka djelatnost nad Sočom.

Balkansko bojište:

Nema ništa da se favi.

Načelnik glavnog stožera.

Rat i mir.

Nasuprot drskih zavaravanja od strane engleske štampe o imperijalističkim namjerama središnjih vlasti, još se uvijek premašio istaklo, kako bi bečki i berlinski kabinet morali da vode politiku promašenih prilika, kad bi se uistinu bavili takvim osnovama. Središnje vlasti nijesu izrabile englesko-francuske nesuglasice zbog Fašarde, isto tako kao što nijesu htjele da se Engleskoj osvette za njezinu „splendid isolation“, kad se ona nalazila u teškoj borbi sa obim južno-afričkim republikama a Rusija u isto vrijeme na granicama Indije bila sakupila velike mase svojih četa; središnje vlasti nijesu pale ni Rusiju iza ledja, kad je ona bila zaraćena sa Japanom, premda su za to imale i te kakvog povoda zbog onog poznatog proganjanja i ubijanja baltičkih Nijemaca i Poljaka, izvršenih od ruskih revolucionaraca. No i sama vojnička spremna i jakost središnjih

vlasti nije ni iz daleka dostajala, da se izvedu onakove osnove, koje su središnje vlasti navodno prema pričanju svojih neprijatelja htjele izvesti i s kojima se navodno još i danas bave. Biće još svima u pameti onaj apel, kojim je austro-ugarski vojni ministar barun Schönaich u zadnji čas opomenuo poslanike države na opasnost, koja monarhiji prijeti, ako ne pojača svoju vojsku. To je bilo u ono vrijeme, kad se u Francuskoj već vodila žestoka borba o ponovnom uvađanju trogodišnje vojne službe, a Rusija se spremala na novo snažno povlačenje svoga vojničkog kontigenta.

Činjenica je, da je do buknuća svjetskoga rata opšta vojna obaveza u Austro-Ugarskoj stajala samo na papiru, pošto se zbog vanredno malog regrutskog kontigenta, koji nije stajao ni u kakvoj vezi sa brojem stanovništva, mogao na vojnu službu pozvati i vaspitati samo najmanji dio za vojnu službu sposobnih ljudi. Isto je tako i Njemačka imala premalen regрутski kontingenat, a zle se posljedice toga nijesu mogle odstraniti ni onom novom velikom odbranbenom zakonskom osnovom, koju je Reichstag prilijepio godinu dana prije svjetskoga rata. Borbe, koje su se vodile u Galiciji mjeseca avgusta, a kojima se prije tri godine započeo rat sa Rusijom, isto tako kao i bitka na Marne, bile bi vjerovatno svesršile posve drugačije, da su središnje vlasti bile u položaju da odmah na početku rata bace u borbu znatno jače i naravno već izvježbane pričuve. U prvim ratnim mjesecima naime nisu mogle središnje vlasti nadoknadjivati svoje gubitke na mrtvima i ranjenima samo već ranije izvježbanim pričuvama, dok su za vaspitanje novo unovačenih pucnih ustaša, koji ranije nijesu služili u vojski, trebale, kako se to samo slobom razumije, dosta dugo vremena.

Na ovo nas je posmatranje ponukao uvodni članak jednoz njezinskog austro-ugarskog pokrajinskog lista naprednjačkog smjera, koji se bavi sadašnjom i budućnosnom opozicijom srednjih vlasti protiv Rusije i koji se, sravnivši sadašnje borbe sa dogadjajima u avgustu 1914. god., ovako završava: „Biće ujek jedan od najjačih dokaza za mirovnu politiku monarhije, što je ruska vojska milijuna u ljetu 1914. god. našla samo na slabe austro-ugarske snage. Ko hoće da svjetski rat započne sa namje om i nadmoćnošću, taj si stvara duge, jče sile u ljudstvu, a prakuplja veće materijalne zahteve, nego li što je to bio slučaj u Austro-Ugarskoj 1914. god.“ Ranije se nije tako pisalo. Prije rata nije se ni jedan politički list usudio, da takva šta sam i natukne. Čak i oni listovi, koji su bili politički osvješteni, smatrani su bili uvijek svojom dužnošću, da

prema uputama „pozvanih“ političara od zanata (premda su ti političari bili za sve drugo prije pozvani samo ne za politiku) svakom zgodom dignu kuku i motiku protiv „moloha“ militarizma, koji da navodno pritiskuje Monarhiju. U najboljem su slučaju i listovi sa saželjevanjem trgnuli ramenima, kad je taj „moloh“ tražio od naroda nove „nečuvene žrtve“, koje su u stvari jedva iznose 1/2-1% ukupnog poreza. Šta su međutim ove od parlamenta i štampe kao „nečuvene“ označene žrtve prema današnjim žrtvama? Zar možda nije bilo ljudi, koji su opominjali na razdor i upozoravali na pogibelj, koje odatle mogu da nastanu za državu? Ili zar možda nije bilo dovoljno primjera, kolj bi dokazivali nedoločnu potrebu tih „žrtava“? Nipošto. Evo šta vell Voltaire. „Istorija je učitelj naroda, ali malo ili ima, koji znaju iz nje da uče“. Tako je bilo i ovdje. Danas se dakkako piše drugačije. Međutim čista savjest pruža čovjeku najvećeg pokoja, a naročito se pred svjetskom istorijom ne treba da začišča istina, pa ma ona bacala i zlu sjenu na potrebnu brigu oko odbrane oladžbine. Valja dakle priznati, da je nedovoljna obrambena politika austro-ugarske monarhije imala silnu sličnost s bezbjednošću onoga seljaka, koji još ni onda nije htio da popravi svoj trošni kokošnjak, kad je već oko njega opažao tragove privlačenja. Svaka čast osjećaj prava, koji su time držali da pokazuju parlamentarci središnjih vlasti, ali već najmanje deset godina prije izbijanja današnje strahovite ožuje nadvili su se nad Evropom prijetići imasni oblici, koji su ju najavljuvali, a sama ta ožula ne bi vjerovatno nikada dosegla tukvoga opsega i ne bi se bila tako dugo otegla, da su središnje vlasti odmah na početku raspolaže sa bitno jačim pričuvama i većim brojem i opremom naročito teškog topništva. Koiško li bi ljudskih životu bilo time prištanjeno?

Dokle god ne uspije čovječanstvu da stvori neki zlatni čovječji vijek, dotle će uvijek biti ratova, jer je borba jedan od najčeličnijih zakona prirode, i jer samo „iz krvavog sjemensnice život nov“. Već je Schiller rekao, da ni najpobožniji i najmiroljubiviji čovjek ne može da živi u miru, ako se to ne svidja njegovom opakom susjedu. Isto tako ni u politici ne odlučuju sentimentalnosti prava nego okolnosti moći. Ne čemo ovdje da spominjemo one latentne opstrukcije, koja se duže od dva decenija s ovim i s onu stranu. Litave vodila protiv svake zakonske osnove, predložene u svrhu pojačanja austro-ugarske odbrambene sile. Ali ko može posumnjati u to, da su neprijatelji monarhije baš u ovom trgovanjem i cjeplidačarenju, kad se radi

duša redovno ogorčena ili umorna. Oni se ne umiju smijati.

Selma Lagerlöf kao da je medju njima jedini izuzetak. Njena je duša oslobođena, pa se zato i sve njezine stvari čitaju bez gorkosti u srcu, jer se njeva duša raduje i ljubi sve, što je lijepo i lako. Zato je s prvim svojim velikim djelom („Goesta Berling“) i odletila u daleke krajeve, da ne gleda sadašnjosti; odletila je u bajsoslovnu zemlju sa svim svojim vjerovanjem, sanjarenjem i životnim uživanjem — koliko su joj krila mogla ponjeti — jer je držala, da je samo u davnim, legendarnim vremenima život bio neprekinuta svečanost, puna sunca, mirisa i glazbe.

Djelo bi se ovo zgodnije moglo nazvati „Vitez na Ekeby-n“, jer je Goesta samo jedan između više viteza od iste „table-ronde“, doduše najsjajniji, pobijednik i pjesnik, najjači medju njima. Spisateljica je u njega isto tako zaljubljena, kao i sve žene njezine knjige. On se neprestano javlja, doživljava najsmonije i najzanimljivije pustolovine. Radnja se odigrava na dvorcu majorice Sanzelius, koja je najbogatija i najuglednija žena u okolini. Sagradila je „kavalirski dom“ za dvanaest najlakounijih, najveselijih i najsmilijih siromašnih kavalira. Čudni su to ljudi! Bangalozi, pustolovi, umirovljeni časnici, koji su se usidrili u ovoj luci iza razvratnoga života, a svaki se od njih nekom oso-

voljcem pojавio Puriškijević. On je zajedno s Maslenikov i Miljkovom, koji je sad mnogo unjeniji, pozvao vladu, da ukloni radnički i vojnički savjet, da se osloni samo na dunu, i da brata bivšeg cara, velikog kneza Mihajla, doveđe na prijesto. U oči tog dana su časnici petrogradskog garnizona imali tajni sastanak, u komu su postavili slični zahtjevi.

Radnički i vojnički savjet za obustavu ofenzive. (Naročiti brzojav, „Beogradskih Novina“) Basel, 13. avgusta.

Londonski „Morning Post“ javlja iz Petrograda: Glasanjem u radničkom i vojničkom savjetu je sa svima protiv 49 glasova riješeno, da se ofenziva obustavi. (Tu su rusku „ofenzivu“ međutim već davao obustavile srednje vlasti svojim pobijedosnim pohodom pa je ne treba da obustavlja tek ruski radnički i vojnički savjet. Op. Ur.)

Velezdraga generala Gurka.

(Naročiti brzojav, „Beogradskih Novina“) Zürich, 13. avgusta.

„Secolo“ javlja iz Petrograda: U stvari velezdraga generala Gurka je osim njega sprovedeno u petro-pavlosku tvrdjavu još drugih pet generala.

Upašeni general Erdelli je braća generala, koji je ubijen na frontu Rige.

Kornilov spasilač u nevolji.

Kb. Bern, 13. avgusta. Petrogradski dopisnik „Morning Post“, čiji su opširni izvještaji o potopljenju austrijskih i njemačkih četa u Bukovini ovaj-gorki komentari: Ne treba kriti zabrinutost zbog novog neprijateljskog zagrožavanja Besarabije, zbog opasnosti, u kojoj se nalazi ruska vojska i njezin desni bok. Sta radi savet, da sužbije taj novi udar? Izgleda da Englezi spremaju veliki napadni potres u Flandriju, ali je iskustvo pokazalo, da se opasni položaj na istoku može spasti samo djelatnošću na istoku. Sta radi sporazumne sile? One drže konferencije u Parizu i Londonu, a neprjatežni na sve to odgovara topovima.

Ovome se komentaru nema šta da doda. Dokle središnje vlasti rade, sporazumne sile pregovaraju. Još se jednom potvrđuje, da se rat riječima, ma koliko one bile gronke, ne može dobiti. Sva tvrdjenja sporazumnih sila, da se inicijativa nalazi na njihovoj strani, utjeruju u laž sam „Ponolo d'Italia“.

Ruski gubici topova u Galiciji.

(Naročiti brzojav, „Beogradskih Novina“) Berlin, 13. avgusta.

„Daily News“ javlja iz Petrograda: Veliki ruski gubici topova u Galiciji smatraju se mnogo kohuj nego li gubitak Tarnopolja i Stanislava. Biće prava katastrofa, ako potrebne nabavke blagovremeno ne stignu iz Amerike, jer navalala za mir uzima sve većeg maha u radničkom savjetu, a protivnici produženja rata potuzdano računaju, da će uskoro prestati dovoz municije preko Arhangelska.

Ruski haos

Monarhistički predloži u tajnoj sjednici dume.

(Naročiti brzojav, „Beogradskih Novina“) Stockholm, 13. avgusta.

Prema jednom dopisu ovačnjeg lista „Pravde“ sazvao je Rodzianko 3. avgusta nezvaničnu sjednicu dume, u kojoj se prvi put poslije izbijanja re-

bitom darovitošću razlikuje od drugih. Cijeli godinu danas dospodaju oni na svim dobrima majoričnim, prepuštajući se najneobuzdanijim budalaštima, koje spisateljica naširoko opisuje. Sve su to stvari, na koje mi, današnji ljudi, pomislimo sa čežnjom. Neprekiniti je to lanac uživanja i sreće. Ti su ljudi sasvim drugačiji od nas; muškarci su brutalniji i djetinjski, a žene ljepe i jače od današnjih, ali su i naivnije od današnjih, jer užašavaju svoj život u jedan časak radošću, a da im ni na pamet ne padaju lilijske dana žalosti, koji bi mogli doći. Divimo im se, kao da nisu od našeg zemaljskog carstva. Spisateljica ih je zaokružila legendarnošću, odmaknuli ih u veliku daljinu, kad je veselje bilo neobuzdanje, a bol dublja. Najveća sreća i najtrpkija tragedija stajale su jedna do druge. Ne bismo se čudili, da ovi ljudi čine najnemogućije stvari, jer je sve ovijeno daškom baštje, a ipak čovječanske crte izbijaju iz prijevijesti jače negoli iz običnih pripovijedaka. Čovjek se naime ne može dosta nadiviti umjetnosti ove pjesničke. Čini ti se, kao da čitaš Shakespearea: — sve je tako primitivno-veličajno. Smionim kistom, kao da su u zraku narcvana obličja, koja se jedva dotiče zemlje; nisu nerealna nego možda prerealna, nobiličujući se u simbole. Ako se može ovako reći: to su realne legende.

S takovim je eto remek-djelom izšla ova spisateljica prvi put u svijetu. Lavica ne može da rodi male nego odmah lava. U svim njenim djelima osjeća se nenatriveni optimizam, koji razblazuje. Možda se njezin uspjeh može objasniti i tim, što je došla u doba, kad su „hereditarnost“ i pesimizam bili u najvećem jeku, pa je čovječanstvo jedva dočekalo, da na poljama vječnoga snijega i ledu ugleda komadić zelene livate. Mnogi literarni povjesničari drže, da bi baš ova spisateljica svojim načinom pisanja mogla postati korekturom i medicinom preteranog modernističkog pisanja. U sav

nii politički položaj. U velikom kongresu u Moskvi ne će prevladivati socijalistički element, nego će u njemu učestovati sadanji i bivši članovi dume. Kadjeti su isto tako voljni da ponovo zajednički rade s vladom. Ima nade, da će doći doba jakih ljudi.

Reformiranje vlade.

Kb. Kopenhagen, 13. avgusta.

Prema izvještaju iz Petrograda uputio je Kerenski poziv svima vojnim guvernerima i višim zapovjednicima, da radi održanja reda i discipline u vojski ne prezauju ni od kakvog korača. Da bi se olakšao rad sadanje vlade naredjeno je, da se ministarski savjet s čisto političkim pitanjima bavi samo u tri nedjeljna dana. Međutim će se ministarski savjet svakog dana saštati, da posvršava dnevna pitanja. Ministar za javnu pripombu Eiremy, naime novi je za predsjednika tako zvanog malog savjeta, koji obuhvata sve državne podtajnike. Mnogi listovi sumnjuju u složan rad vlade. „Novoje Vremena“ sumnja u to, da će zastupnici raznih stranaka u vlasti moći očuvati slogu za duže vrijeme. Tog je istog mišljenja i „Novaja Ziznj“, organ Maksima Gorkija. List veli, da vlada ne odgovara uslovima jedne prave narodne vlade i da je ona u samoj stvari samo ponavljanje bivše vlade.

Finansijska kriza.

Kb. Stockholm, 13. avgusta.

„Aftonbladet“ javlja iz Haparde: Bivši ministar finansija Gingarev certao je na kadijetskoj konferenciji finansijsko stanje Rusije u najnovijim bojama. Ogoromni izdatci, koji iznose najmanje 50 milijuna rubala, pokriveni su sašim papirnim novčanicama. Do skora je štampano dnevno za 35 milijuna rubala tih novčanica, a sad se štampa za 55 milijuna. Prije revolucije radio je u štampariji za novčanice 750 radnika, a sad rade njih rayno 800. Samo kakvo čudo moglo bi spasti Rusiju od finansijske krize.

Rusi premještaju — „galičku guberniju“.

Kb. Stockholm, 13. avgusta.

Prema vijestima iz Petrograda vlađa je premještala sjedište galičke gubernije u Kijev.

Predistorija engleskog stupanja u rat.

Kb. Berlin, 13. avgusta.

„Norddeutsche Allg. Zeitung“ piše: Londonski „Daily Telegraph“ donio je iz memoara bivšeg poslanika Gerardu jedan brzozav carev od 1. avgusta 1914. upućen Wilsonu. U tome tobožnjem brzozavu se razlaže predistorija učešća Engleske u sadanjem ratu. Nasuprot tome smo u položaju da tvrdimo, da takav brzozav carev u opšte i ne postoji. Tačno je to, da je poslaniku Gerardu 1. avgusta data audijencija, da bi mu se pružila prilika, da caru saopšti Wilsonovu volju za posređovanje. Lično poslanstvo pred-jednikovo caru glasi: Kao zvanična glava jedne od sila, koje su potpisale tako zvani haški sporazum smatram da mi je, prema članu 3. haškog sporazuma, i pravo u dužnost, da vam u duhu istinskog prijateljstva izjavim, da se rado korištim svakom prilikom da poradi u interesu evropskog mira, bilo to sad ili u kom drugom vremenu, koje će biti pogodnije, da vama i svima učasnicima ukažem pomoć, što će mi primiti i radost i zadovoljstvo. — Ovaj je predlog

gom i ledom. Stanovnici ovoga kraja dolaze samo za kratkih ljetnih mjeseci pohodima prijatelja i rođaka u doticaj s ostalom Švedskom. No u ovom uskom krugu sakupila je genijalna spisateljica blago, koje prije nije nije još nitko otkriva: — obilje gotovo mitičkih predaja o junacima i značajima, što se mogu razvijati samo u kraju, kojem su stanovnici upućeni gotovo jedino na same sebe. Ovo blago potiče je ključati nepresušnim vrelom u spomenutom romanu, koji joj je ime pronesao daleko preko granice njenе domovine. Popularnost, koje je ovo djelo zadobilo, najbolje utvrđuje parobrod, koji pod imenom izmišljenoga junaka Goeste Berlinga plavi Frykseom, i na kojem stotine stranih i domaćih turista svakoga ljeta obilaze onaj kraj, da vide sva mesta, na kojima se odigrava radnja tog romana.

Deset godina (do 1895.) služila je Selma Lagerlöf kao učiteljica više djevojačke škole u Landskroni, dok se nije odlučila posveta odati svom književničkom radu. Vlada joj je odredila putne stipendije, pa je obišla Italiju, Francusku, Švicarsku i Njemačku, sabirajući svagdje nove dojmone, koji su joj proširivali književničko obzorje. Iz Italije je donijela roman „Čudesna Antikristova“; sve puno gracioznosti, posebnoga humorâ i blagotvorne bezazlenosti. God. 1894. izdala je zbirku tankočučnih novela pod imenom „Nevidljive veze“, pa „Pripovijest sa zaseoka“, a o božiću 1899. novu zbirku „Kraljice u Kunghahällu“. Njezine „Legende o Isusu“ učinile su od naivnih čudesna privlačive istine, pred kojima se ruke same od sebe sklapaju. God. 1900. dala se na veće putovanje po

Egiptu i Palestini. Plod ovoga puta naš je roman „Jerusalim“.

Najveći ovaj njezin roman sastoji se od dva posebna dijela. Prvi se odigrava u Dalarnu, seoskoj jednoj župi Švedskoj, a drugi u samom Jerusalimu. Pojedini odlomci čitaju se kao dijelovi prastarog pučkog epa, koji se pred nas iznosi s modernim, ufinjenim, osjećajem. Prva knjiga uopće je veličanstven i dirljiv prikaz bogobojaznih i domoljubnih dalarnskih seljaka, koje zaludjuju američki vjerski sektari, tako da najstarije porodice prodaju svoje kuće i zemlje, te polaze u Jerusalim, da ondje obnove crkvenu općinu prvih kršćana, koji su živjeli u jednakosti i bratstvu. Vanredan je to prikaz prostog pučkog života na baštinjenim zamcima, koji se odvija u usrdnom poštovanju porodične tradicije. Upravo moramo zavoljeti ove poštene i jedinstavne seljake, pa nam se steže srce — kao da gledamo odlazak hrvatskih seljaka u Ameriku — bojeći se zle sudbe, koja će ih neminovno zateći u tujini. Ne možete odoljeti ganuću čitajući posljednje poglavje prve knjige, gdje su i sama djeca osjetila katastrofu, koja im se nadvija nad glavu, ostavljajući zavičaj, pa su stala bježati sa željezničke stanice plačući i jadijući: „Mi ne idemo u Jerusalim, nego se vraćamo kući!... Inače je i u ovoj knjizi, kao i u „Goesti Berlingu“, isprepletan usud glavnih osoba sa carstvom duhova, pa se štošta odlučuje vizijama i snovima. A ovo način ukrštavanje nadzemaljskih sila sa zdravom i snažnom prirodom dalmatinskih župljana, čini upravo najveću draž ovoga romana. Sam je uvod u umjetnički stajališta yanredno

lijep, naročito u onom odlomku, gdje se opisuje sjednica Ingmarovi predaka — u nebo, gdje bi se imalo odlučiti, da li Ingmar treba da uzme Britu, koja mu je rodila dijete prije vjenčanja, a onda ga ubila, pa sada sjedi u tamnici. To je, kako rekoso samo uvod, a središte radnje čine baš djeca ovoga Ingmaru, medju kojima ima da se izvojuje boj za novu vjersku nauku, koja dolazi iz Amerike, i koja razrušava konservativnu švedsku crkvenu općinu i odvodi je u Palestinu.

Radnja druge knjige odigrava se u „obećanoj zemlji“. Ovaj dio romana historija je jednog jedinog velikog razočaranja. Pobožni seljaci ne nalaze ondje ni traga jerusalimskim „zlatnim zidovima“ i „dverima od kristala“, kako su to zamišljali u svojim vizijama, postajući fanatičnim sljedbenicima nove vjerske sekte, nego samo — zamazanost i nered, a najviše takmičenje i intrig onih, koji u Jerusalimu u ime religije izbjiju sami za sebe osobne koriste... Jerusalim „ubija ljude“ u čovjeku, to je aksiom, koji je u dušama švedskih seljaka uhvatio duhoka korena. Ljubavni elemenat, koji je razasut po čitavom romanu i odanost zavičajnoj grudi daje ovom djelu neobičnu topinu, pa je stoga „Zabavna biblioteka“ izdanjem „Jerusalima“ učinila veliko kulturno djelo položivi na krilo svojih čitalaca ovu znamenitiju knjigu svjetske literature. Svakomu je omašnom svezku „Jerusalima“ udarena cijena od 3 K, pa se može poručiti preko knjižara: S. B. Cijanović i „Napretka“ u Beogradu.

Izjavila je kominike, u kome veli, da ona ne ide u Stockholm da tamо traži sporazum odnosno mira, već da izjavi, da nema druge osnove za mir, do prava narodnog, poštovanja ugovora i primanja obaveze, po kojоj svaki konflikt ima da se podnosi narodima na rješenje.

Vrijesti iz unutrašnjosti.

Vrnjačka Banja. (Ovogodišnja sezona) — Svima je poznato, da su Vrnjci, ili kako ih još zovu Vrnjačka Banja, najbolja banja. Kad se ostavi Stalać, ulazi se u ravnicu kolosjekom, koji ide pored Zapadne Morave. Sa lijeve strane Morave dižu se brda, kao i sa desne u daljinu. Oko Morave nalazi se ravnica, koja je tako obradjena. Vrnjci su bile utocište bolesnima i nebolešima. Dobro uređeni, sa odličnom vodom, koja je kao karlsbadsku vodu, oni su bili uvijek puni posjetioca. Tuberkulozni, kataralni, kao bolesnici od stomačnih bolesti dolazili su svake godine. Interesantno je i zanimljivo, da su posjetiocu bili često put iz Turske, Bugarske, Hrvatske-Slavonije i Banata.

Sam položaj Vrnjaca, neka mi je dozvoljeno da se poslužim onim izrazom, romantičan. Vrnjci, odnosno banja leži u dolini, u sklopku kosa, povijarka i ogranka od brda. Vile leže po brdima, između četinara, čimpresa, tuja, jela. Kada se ispođe na kje od tih humova, vide se crveni krovovi i prozorska svjetlucava okna. Okolo su sve šume te je vazduh uvijek svjež i kristal.

Vile su građene većinom moderne. Ali još ima starih vilâ. To su obične kuće sa nazivom vila. Ističe se način jedna, starija vila, to je Belimarkovićeva. Na brdu ona podsjeća na svijim klasičnim stilom na neki mali roman. Sjećam se jedne godine da je ona zainteresovala i jednoga slikara umjetnika, koji ju je ispod nekih borača svakodnevno radio.

Ove godine posjetiocu ima dosta. Sama vojna uprava je stavila na raspolaganje sredstva, kao što su na pr. bijelo brašno za bolesnike.

Osim bolesnika u Vrnjcima se načine mnogi, koji nisu bolesni. Lijep vazduh i lijep predjel uvijek su uticali na Vrnjci bili dobro posjećeni. Tako se znade, da se pri ulasku c. i k. austro-ugarskih četa zatekla masa srpske inteligencije. I danas još nalaze se 2–3 bivša ministra i jedan književnik.

Sam život teče vrlo interesantno. Zimi je malo teže. Za vrijeme sezone život je življiji. Ovdje ima vrlo veliki broj Beogradjana, koji su došli radi liječenja. Čak sta više borave ovdje i dvije porodice iz Magiarske.

Jutro je u Vrnjcima najživljije. Jeda onda posjetiocu moraju da izlaze na izvor. Oko jedanaest sati nastaje kupanje. Kupatila ima dva, ali su vrlo mala. Postoje neki projekti, o kojima sam slišao još prije rata, radi podizanja modernih kupatila, ali je to sve ostalo na projektima. Prošle godine Vrnjačka banja dobila je nešto novo. Pojavila se nova voda, koja još nije ispitana. Ona je hladna. I ma da nije ispitana, svijet je pije i svrlo se dobro osjećaju. Pri pijuveni ove vode nije potrebna nikakva dijeta. Interesantan je slučaj, kako je ta voda pronađena. Nju je pronašla krava jednoga seljaka. Taj izvor, dosta slab, nalazi se u riječi t. j. jedan metar od rijeke na obali. Tako da kad rijeka nadodje, ona ga zatrpa. Taj seljak je primjetio, da njegova krava kada se pojvi uvijek ide jednoj jami da se napije. Jama je bila pokrivena žabokrečinom. Jednom se seljak riješi i proba je. Tako se iznadje, da je ona kisela. Ona oni iskopaju dublje, na mjestu šupljeg debla jednoga drveta i naprave lulu. Tako je postao nov izvor Vrnjačke banje, koja još nije ispitana, a koju pije cijela okolina. Izgleda, da će Vrnjci time još više dobiti u svome ugledu.

Okolina vrnjačka je dosta bogata. Naročito sela oko Morave. Samo pješčana je živa. Voća je naročito u izobilju ove godine, a tako isto kajmaka i mlijeka.

Za sada su otvorena dva hotela, jedna pekarica i jedan „bife“ ili poslasticarnica. Pored toga, otvorene su jedna kafana i paviljon „Klobuk“.

Od zanimanja glavno je šetnja. Postoji i jedna kugljana. Poslije podne se očekuju novi gosti sa stanice, koja je udaljena 3 kilometra. Tadom se kupuju „Beogradske Novine“, koje dolaze istim vozom. Jer svi ovdje željaju su da čuju novosti iz Beograda i ostalog svijeta.

Ovih dana premješten je upravnik banje dr. Glazer na Jagodinu. Dr. Glazer je mlad i vrlo spreman čovjek. Građani Vrnjaca vrlo žele za njim, jer je dr. Glazer vrlo iskusni lekar i više od godinu dana kako se ovdje nalazio.

Svake nedjelje, pa i prvo nedjelje, banja dobija posjetioce na cion. Gosposa oficira iz Kruševca i Trstenika sa porodicama dolaze kolima da se razgale i razone.

Tako teče život banjski u sred ovih prilika.

Iz Hrvatske i Bosne.

Za aprovizaciju Dalmacije.

Hrvatski zastupnik dr. Mažuranić i C. Akačić predveli su kneza Borelli i zast. Spinčića pred hrv. bana A. pl. Mihalovića, da ga zamole da uđe ugovoracije Dalmacije i Istru u smislu svojedobne prešne interpellacije, koju je stavio zast. Akačić gledajući prehrane, a koju je jednodušno čitav sabor odobrio i najpripravnije zagovarao. Ban A. pl. Mihalović je rekao zastupnicima Dalmacije i Istru, da imade izgleda, da će se stvar realizirati. Ban je izvjestio zastupnike, da je već u toj stvari govorio s ministrom domobranstva i grofom Hadikom, koji su mu obećali, da ne će ništa imati protiv toga, da se Dalmacija i Istra opskrbe sa zalihama iz Hrvatske. Njene da se radi o tome, da se sve zalihe iz Hrvatske, koje bi se prispadale vojski, daju Dalmaciji i Istri, a da se za vojsku osigura ekvivalentna zaliha iz drugog područja. Čim se to nadje, ne će biti nikakve zaprijeke, da se sve zalihe prepusti Dalmaciji i Istri. Knez Borelli i zast. V. Spinčić zahvalili su se banu A. pl. Mihaloviću na ovom topnom zauzimanju za Dalmaciju i Istru.

Užice. (Naredbe o žetvi.)

Pogreb srpskog natporučnika — Požar — Svalba. Ovdje smatra svijet najnovije naredbe o žetvi, kao najpravedniji postupak, koji pruža mogućnost, da se sav narod snadbi životnim namirnicama i da se doskoči nestaci, koja bi inače mogla nastupiti.

— 20. ov. mj. sahranjen je kao invalid ovdje zaostali srpski natporučnik Radoje Popović s velikim počastima. U sproducu su učestvovali: pola vojne salmine i svi časnici okružnog zapovjedništva,

— v.

Užice. (Naredbe o žetvi.)

Pogreb srpskog natporučnika — Požar — Svalba. Ovdje smatra svijet najnovije naredbe o žetvi, kao najpravedniji postupak, koji pruža mogućnost, da se sav narod snadbi životnim namirnicama i da se doskoči nestaci, koja bi inače mogla nastupiti.

— 20. ov. mj. sahranjen je kao invalid ovdje zaostali srpski natporučnik Radoje Popović s velikim počastima. U sproducu su učestvovali: pola vojne salmine i svi časnici okružnog zapovjedništva,

— v.

Užice. (Naredbe o žetvi.)

Pogreb srpskog natporučnika — Požar — Svalba. Ovdje smatra svijet najnovije naredbe o žetvi, kao najpravedniji postupak, koji pruža mogućnost, da se sav narod snadbi životnim namirnicama i da se doskoči nestaci, koja bi inače mogla nastupiti.

— 20. ov. mj. sahranjen je kao invalid ovdje zaostali srpski natporučnik Radoje Popović s velikim počastima. U sproducu su učestvovali: pola vojne salmine i svi časnici okružnog zapovjedništva,

— v.

Užice. (Naredbe o žetvi.)

Pogreb srpskog natporučnika — Požar — Svalba. Ovdje smatra svijet najnovije naredbe o žetvi, kao najpravedniji postupak, koji pruža mogućnost, da se sav narod snadbi životnim namirnicama i da se doskoči nestaci, koja bi inače mogla nastupiti.

— 20. ov. mj. sahranjen je kao invalid ovdje zaostali srpski natporučnik Radoje Popović s velikim počastima. U sproducu su učestvovali: pola vojne salmine i svi časnici okružnog zapovjedništva,

— v.

Užice. (Naredbe o žetvi.)

Pogreb srpskog natporučnika — Požar — Svalba. Ovdje smatra svijet najnovije naredbe o žetvi, kao najpravedniji postupak, koji pruža mogućnost, da se sav narod snadbi životnim namirnicama i da se doskoči nestaci, koja bi inače mogla nastupiti.

— 20. ov. mj. sahranjen je kao invalid ovdje zaostali srpski natporučnik Radoje Popović s velikim počastima. U sproducu su učestvovali: pola vojne salmine i svi časnici okružnog zapovjedništva,

— v.

Užice. (Naredbe o žetvi.)

Pogreb srpskog natporučnika — Požar — Svalba. Ovdje smatra svijet najnovije naredbe o žetvi, kao najpravedniji postupak, koji pruža mogućnost, da se sav narod snadbi životnim namirnicama i da se doskoči nestaci, koja bi inače mogla nastupiti.

— 20. ov. mj. sahranjen je kao invalid ovdje zaostali srpski natporučnik Radoje Popović s velikim počastima. U sproducu su učestvovali: pola vojne salmine i svi časnici okružnog zapovjedništva,

— v.

Užice. (Naredbe o žetvi

Vlast je dozvolila, da se na trakama za vijence mogu ispisati posvete na srpskom jeziku. Ljudi vele, da nijesu računali na takvu počast napravu nepratljiskom časniku i vide u toj počasti veliku humanitarnost vojne uprave. Mnogi tvrde, da ni srpska vlada nije svagda praktikovala takvu počast prema svojim časnicima. — 4. ov. mj. oko ponoći izbio je požar u kući ovdješnjeg grobara. Zbog velike udaljenosti rijeke Djetinja, nijesu se mogle upotrijebiti crkve u vodu, ali je požrtvovnom začinjanju vatrogasaca ipak pošlo za rukom, da požar lokalizuju. — 5. ov. mj. vjenčali su se u ovdješnjoj pravoslavnoj crkvi Leka Selaković i gospodjica Peja Stevanja.

Kraljevo. (Mataruška banja.) — Konecerat. — Nesreća na Željeznici. — Sabor o sv. Ilijici. — Prikupljanje poreza. — Dar. — Ratni zajam. — Opštinski predsednik. — 26. pr. mj. bio je u Matarugama sabor. Na svečanosti je učestvovalo oko 500 osoba oba pola iz mesta i okoline. Banjska sezona otvorela je prije nekoliko sedmica. U banji ima oko 200 posjetilaca iz čačanskog, užičkog i kruševačkog okruga na lječenju. — 28. ov. mj. stigla je u Kraljevo pukovnička glazba „Deutschmeister“ br. 4. Iste večeri priredila je koncerat pred časničkom menažerom, a sutradan prije podne koncerat u bašti bivše poljoprivredne škole. Na oba koncerta imale su pristupa i osobne gradjanški redi. — 29. ov. mj. iskočila je iz kolosjeka pri ulazu u stanicu jedna lokomotiva. Mašinista je od povreda umro, ložač iskočio je da vremena sa lokomotive i spasio se bez ikakve ozljede. Pogrebu mašiniste, koji je bio pripadnik monarhije, prisustvovali su i Srbi. — O Ilijindanu bio je sabor u opštini Širće, na kome je bilo prisutno oko 600 duša. Mladež je igrala do mile volje. — Prikupljanje poreza teče povoljno. Narod uvidja tu potrebu i rado se odziva, a to je ponovo dokaz dobrog odnosa medju sanovništvom i vlasti. — Opština Kraljevo darovala je do sad 1500 kruna društву „Crvenog Krsta“ i 1660 kruna za postradale u ratu. — I u upisu VI austro-ugarskog ratnog zajma narod živo učestvuje. — G. Fr. pl. Radić, koji od okupacije na ovamo savjesno i s voljom vrši dužnost opštinskog predsednika, otišao je 11. ov. mj. u Matarušku banju, da se tamo nekoliko sedmica odmor. U dužnosti će ga zastupati polpredsednik Mihailo Marković.

(Koncerat. — Kupatilo. — Odlikovanje. — Zetva i berba. — Pomoći sirotinji). — 28. i 29. pr. mj. koncerlovala je ovde beogradska garnizona kapela pod Fčenom upravom svoga kapelnika Piro-a na radost i zadovoljstvo vojske i gradjanstva. Svi žele, da se to češće dešava. — Pioniri lovačkog bataljuna br. 8. podigli su ovđe na Ibru kupatilo za vojsku. Ali osobe građanskog reda imaju pristupa u izvesno doba dana, plaćajući za to samo 4 filira. Prijed od tih ulaznica određen je ratnim nevoljnici. — Zapovjednik ovdašnje poljske redarstvene ispostave, narednik Karl Ometić odlikovan je sa srebrnim krstom za zasluge sa krunom na vrpči medalje za hrabrost. — Rezultat žetve izgleda da će biti bolji, nego što se isčekivalo, a to svjedoči o pravilnoj prijednoj politici c. i k. vlasti. Ako ustraje o vako povoljno vrijeme za vinograde, onda se možemo nadati dobroj berbi. — U julu mjesecu razdala je opštinska uprava besplatno 1500 kg. kukuružnjeg i raženog brašna ovdašnjoj sirotinji i 120 pari opanaka sirotom djeti.

Grad i okolica.

Dnevni kalendar.

Danas je utorak 14. avgusta, po starem 1. avgustu. — Rimokatolički Enseble pr. pravoslavlju: N. c. krs. Makav. (G. Posj. Časnička i činovnička kasina otvorena je do 12 sati u noći).

C. i k. vojnički dom: Čitaonica, soba za pisanje iigranje, knastina. Otvoreno od 7 sati iz jutra do 9 sati uveče. Slobodan pristup svakom vojniku.

Beogradski orfeks u basti Hotel Takova; Dvije predstave, prva u 5:30 posle podne, a druga kao obično u 8:30 uveče.

Kinematografi: Vojni kino (Koloseum): U 4 i 6 sati po podne predstave za gradjanstvo. — C. i k. gradjanski kino (Paris): U 6 sati posle podne predstava za gradjanstvo.

Noćna služba u apošteksama: Od 12. do 18. avgusta vršiće noćna službu u Beogradu ove apekte: Delini, Knjaza Mihajla ulica 1; Šekulić, Takovska ulica 37; Protić, Kralja Milana ulica 87; Stojić, Sarajevska ulica 70.

Paroplovna veza. Iz Beograda za Žemun: 6, 7, 8, 9, 10, 11 i 12 sati prije podne; 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 i 9 sati posle podne. U Žemunu za Beograd: 5:30, 6:30, 7:30, 8:30, 9:30, 10:30 i 11:30 prije podne; 1:30, 2:30, 3:30, 4:30, 5:30, 6:30, 7:30, 8:30 i 9:30 posle podne. — Iz Žemuna za Pančevo: u 1 sat posle podne i u 8 sati u veče. — Iz Pančeva za Žemun: U 6 sati izjutra i u 4 sati posle podne. — Ladija, koja vozi između Žemuna i Pančeva i obratno ne pristaje u Beogradu. — Brodarški saobraćaj Sabac-Smederevo. Polazak iz Sapca za Beograd četvrtkom i nedjeljom u 7 i po sati izjutra. Dolazak u Beograd u 12 i po sati posle podne. Ponedjeljkom odmor broda u Smederevu.

Botanička bašta. Otvorena utorkom, četvrtkom, nedjeljom i praznicima.

Pošeta bolesnika u bolnicama: U bolnici „Brčko“: od 2-4 sati posle podne. U bolnici „Brčun“: od 9:30-12 sati prije podne i od 2-4 sati posle podne.

Riječno kupatilo na Savi, otvoreno od 6 sati izjutra do 7 sati uveče.

Istoriski kalendar.

Na današnji dan, 14. avgusta 1740. god. rodio se u Ceseni čuveni papa Pije VII. (na papinskoj stolici od 1800. do 1823. god.). Izabran za papu 14. marta 1800. god., uspio je papa da 15. jula 1801. god. zaključi konkordat sa Napoleonom Bonaparte, koji je tada sa titulom „prvog konzula“ već bio u stvari apsolutni gospodar francuske republike. Time je Francuska, čiji su republikanski vlastodršci u toku revolucije bili potpuno prekinuti sa papom i hrišćanskim crkvom u opšte, opet vraćena u koliko-toliko normalne odnose sa poglavatom katoličke crkve. Kada se prvi konzul general Napoleon Bonaparte 1804. god. proglašio za francuskog cara, papa se odazovao pozivu da dodje u Paris da izvrši krunisanje. No pri samoj ceremoniji krunisanja, Napoleon u eudnom momenatu uze krunu iz papinih ruku i stavi je sam sebi na glavu. Za vrijeme rata sa Austrijom Napoleon u osojenom Beču izjavlja, da papa prestat će biti svjetovan vladacal i da mu se ostavlja samo crkvena vlast. Papa Pije VII. najodlučnije protestovao protiv ove odluke i proglašom od 10. juna 1809. godine čak i izjavlja, da će biti anatemisan svaki onaj, koji bude radio u duhu ove Napoleonove odluke. Zbog toga bude u noći 6. jula od Francuza, koji su još od prethodne godine bili vojnički okupirali Rim, uapšen i odveden u Savonu. Napoleon mu je odredio veliku apanaju i dodijelio dvorsku osobiju, ali papa je sve to ponosito odbio i nije želio biti drugo nego zarobljenik. 1812. god. naredi Napoleon njegovo premještanje u zamak Fontainebleau. Poslije svoga poraza u ruskoj „otačastvenoj vojni“ 1812. god. Napoleon stade navaljivati na papu da pristane na zaključenju novog konkordata, koji najzad 25. januara 1813. god. i bude zaključen. Ali papa odmah povuće svoj dati pristank, kada je Napoleon protivno ugovoru, prije vremena objavio sadržinu konkordata, te je sve ostalo po starom. Po prvom padu Napoleonovom u rano proljeće 1814. god. papa bude oslobođen i 25. maja 1814. god. svečano udje u Rim. U svojoj docnjoj vladavini pokazao se veliki prijatelj nauke i umjetnosti, kao i veliki dobrovotor, ali je bio prekomerno strog dogmatičar. Tako je anatmisao biblijsku društva i sve nepriznate prijevode svetog pisma. Umro je 20. jula 1823. god. — 14. avgusta 1864. god. rođila se u Beloj Crkvi u Banatu spisateljica Marija Evgenija delle Grazie. — 14. avgusta 1870. god. bila se kod Colombe Nonillya pred Metzom krvava bitka između Nijemaca i Francuske.

Prodaja soli.

I danas prije podne prodavnica životnih namirnica opštine grada Beograda u Bitoljskoj ulici prodavaće gradjanstvu sô za mjesec avgust. Sô će se prodavati kao i do sad na osnovu kupona za sô i saje 80 helera po kilogramu.

Kažnjeni zbog pretjerivanja cijena.

Jevta Vučović iz Beograda, sa stanom u Kočinjoj ulici br. 28, kažnjen je s 14 dana zatvora i 100 kruna globe a ako ovu ne mogne platiti sa daljih 10 dana zatvora s toga, što je običan hlijeb od prostog pšeničnog brašna prodavao u obliku pogacha po 20 helera komad. — Milorad Gjurjević, pilar iz Beograda, Gjurjevića ulica br. 12, kažnjen je s 40 dana zatvora s toga, što je papirko prodavao po cijeni višoj no što je određena, a kad je na djelu uhičen, pokušao je potplatiti policijskog organa. S pogledom na priznanje učinjenog djela i njegovu prostotu, odmjerena je ovako blaga kazna.

Velike kradje.

U tvornici špirituša peščanske magijske komercijalne banke u Budimpešti nestajale su u posljednje vrijeme velike količine sirovina. Vrijednom djelatnošću c. i k. vojne policije pošlo je za rukom, da se kao loptovi uhvate i to 13 lica istog društva. Šteta, koja je kradjom pričinjena, iznosi 4500 kruna. Loptovi se već nalaze u rukama policije i biće sprovedeni c. i k. sudu mosne brane.

Varaždinsko gradsko kazalište u Žemunu.

Večeras se izvodi Gogoljeva poznata satira „Revizor“ s g. Bekom u naslovnoj ulozi. Sutra u srijedu Molnarova senzacijonalna gluma „Đavo“ s g. Rogozom te gdjama: Hrvatićem i Butkegovom, a u četvrtak Tolstojeva „Ana Karenjinina“ s gđjom Hajduškijevom u glavnoj ulozi. Predstave ovog ratiniranog kazališta lijepe se posjećuju, s napetostišu ove sedmice, a onda će društvo krenuti put Mitrovice, gdje ima zakazane i odredjene predstave. Gostovanje u Beogradu odgodilo se za kasnije vrijeme.

Saopštenja izvještajnog ureda za ratne zarobljenike.

Pod tim naslovom izdaje srednji izvještajni ured, odjelenje za ratne zarobljenike od 1. avgusta o. g. list na njemačkom jeziku, u kome se nalazi sve o ratnim zarobljenicima i interniranim gradjanskim reda, što bi moglo stanovništvo zanimati. List staje od broja 16 filira, na četvrt godine 90 filira, na po godine K 150. Adresa: Administration der Mittelungen der Auskunftsstelle für Kriegsgelangene des G. Z. N. B., Wien, I., Brandstätte 9, kuda treba poručiti upravljač.

Ukinuta plovidba.

Zbog plitke vode na Tisi, ukinuta je do dalje naredbe plovidba između Žemuna i Segedina.

Za sjećanje na svoga brata za beogradsku sirotinju.

Gospodja Roksanda M. Novaković, priložila je sirotinskom odjelenju opštine grada Beograda svetu od 50 kruna, kao svoj prilog za pomažanje beogradske sirotinje, a za usponu na svoga rano preminulog brata dra. Dragutina Gjukanovića, sasvetnikog pomočnika.

Priznanice za pomoć.

Priznanice za pomoć za mjesec avgust izradjene su do broja 4400 i mogu se danas dobiti u uredima okružnog zapovjedništva Beograd-grad u Kralj Aleksandroviću ulici broj 5, u sobi broj 57, od 8 do 10 sati i prije podne.

Istoga dana odmah po prijemu priznanice prije podne blagajna c. i k. okružnog zapovjedništva Beograd-grad isplaćuje pomoć.

Kako prilikom prijema priznanice, tako i pomoći, potrebno je imati uza se redarstvenu legitimaciju, radi ustanovljene identičnosti.

Ispravka.

U broju „Beogradskih Novina“ od 9. avgusta pogrešno je izšlo, da je izbio

poar u kući Ratarska ulica 7, a trebalo je da stoji Ratarska ulica 147, što se ovim ispravlja po molbi dočasnog sopstvenika kuće.

Obustavljen saobraćaj na pruzi Slavija-Sava.

Tramvajski saobraćaj na pruzi Slavija-Sava obustavljen je od prije dva dana, te od toga dana tramvaji više ne voze na toj pruzi.

Objava.

Svi u području okružnog zapovjedništva Beograd-grad stanjujući austrijski ili ugarski državljan ili bosansko-herc. zemaljski pripadnici, koji su prvo ustaški obvezanici godišnja 1897., 1898. i 1900. imaju se 23. 24. i 25. avgusta 1917. između 8-12 sati prije podne u prijavnom uredu c. i kr. okružnog zapovjedništva Beograd-grad, Kralj Aleksandra ulica broj 11, uz predočenje svojih isprava i legitimacija i lječno prijaviti.

Neobdržavanje ove prijave kaznico se najstrožije zatvorom odnosno globom.

Dužnost ove prijave proteže se i na sva ona lica, koja stajnu u okružnom području a koju su svojedobno izjavila, da su postali srpski podanici, ali nemaju isprave o otpustu iz državne veze. Napred, u povorci, nastavite komešnje, za tim vika, škripta točkova i cela se povorka krenu.

Provukosmo se između kola, te požurimo. Kad stigosmo u moj stan, iznenadi me živo, gotovo veselo, raspoloženje. Stigla je vest, kažu, da su na Giljanu i Kačaniku naši uspeli, da potisnu Bugare.

Popisimo kod mene vruć čaj, koji nam je bio i piće i hrana, te se Svetozar opet vrati sam i odes u svoju jedinicu. Provukosmo se između kola, te požurimo. Kad stigosmo u moj stan, iznenadi me živo, gotovo veselo, raspoloženje. Stigla je vest, kažu, da su na Giljanu i Kačaniku naši uspeli, da potisnu Bugare.

Popisimo kod mene vruć čaj, koji nam je bio i piće i hrana, te se Svetozar opet vrati sam i odes u svoju jedinicu.

Kaplar Mirko pridje mi sav radoštan i poče pričati kako je stigao jutros njegov brat, sa odredom, koji je isao preko Rake. „Na Raške.“ Na Raško sam video prestolonaslednika Aleksandra, priča moj brat, gde govori sa jednim francuskim lekarom. Ja i gospodin potporučnik, koji govori odlično francuski, bili smo nekoliko koračaja od njih. Razgovor se vodio oko teškoča prenosa ranjenika i prestolonaslednika reko doktoru, da se nada, da će se u Prištini ili Prizrenu osnovati velika stalna bolnica, pa će sve opet biti lakše. Govorili su kako francuske trupe naglo stižu u Solun i odmah idu na položaje kod Bitolja i Djedveljije, a i naši sa uspehom odupiru se neprijatelju, koji se velikim silama napada. Prestolonaslednik bese vrlo raspoložen i nasmejan“. Eto što se ja ne brinem, što će mo odavde u Prizren. Znao sam, da je opet doba, da se naša sudska rešava na Kosovu.

Sav veseo poče nešto vezivati na arnjevima naših kola. Meni, kao da je svojom pričom zbrisao sve teške slike današnjeg dana, poče dolaziti neko vešlo raspoloženje. Nisam čak osećao ni glad, iako od sinca ništa osim čaja, nisam jeo. Sedoh na jedan kamen i počeh o svemu razmišljati. Sve što sam video pred Prištinom i u nju, uveravalo me, da je beda i uvelika dostigla vrhunac, da gore već ne može biti niti bi se moglo izdržati...

Zaneh se u misli. Vidih moju kuću i moju decu onako, kako ih ostavili kad se praštasmo. Žena me ozbiljno gleda ne trenimice, kao da želi, da me se što više negleda, kao da oseća, da se nikada više nećemo videti. Bosa, sa suzama u očima, ljubi me u obraz i šapče „Zbogom...“ Bata mi se uhyato za ruku, pa neprestano ponavlja: „Povedi i mene sa sobom“. Milena i Vera, zagrlile me, pa plačući, ljube me i govorile: „Zbogom babo...“ Ja ih grimili i ljubim sve redom i govorim: „Zbogom“, ali ni oni, ni ja ne rekoše: „Do vidjenja!...“ „Vrati nam se što pre!...“ Niti ja rekoh: „Doći ćeš skorije“. Bože, da li ih to posljedni put vidih? Srce mi se steže... ali neko neobičnivo veselo raspoloženje, razgoni sve te tužne misli... Nadah se.

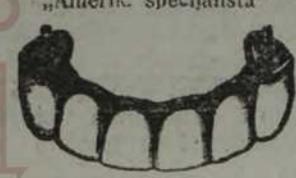
Major Milivoj, adjutant komandanta, zovnu me još sa kapije.

CIJENE OGLASIMA:

Osmina jednog milimetarskog retka (42 mm široko) staje 10 helera
 Priposlano: Petina jednog milimelar. retka (70 mm široko) staje 40 helera
 Bilješke: Petina jednog štamparskog retka (70 mm široko) staje Kruna 4
 Mali oglašnik: Jednostavna riječ 5 helera, sa masnim slovima 10 helera.

Dentist F. B. Bril

— Beograd. —
 Makedonska ulica broj 5.
 (do pošte)
 „Amerik. specijalista“

ZUBE vještacke u zlatu i u kaučku se u mome atelje izrađuju po najboljem originalnom američkom sistemu. Primam od 8-12 i 2-6. 823-1

Kupovine i prodaje KUĆE NA PRODAJU
 Za cijenu i ustove upitati: Milorad Janković, Gimnazialna ulica 35. 32286-2

PIANINO
 crn dobro očuvan, prodaje se u Studeničkoj ulici 5. 32290-2

Namještenja.
 TRAŽI SE KUVARICA
 na kulinogradu upitati Bufe. 32313-3

DOMAČICU
 tražim, samicu iz boje kuće. Za adresu obratiti se administraciji ovoga lista pod „Vojna 459.“ 32329-3

TRAŽI SE
 čestita žena za sav kućevni posao, i koja umije i kuhati. Javiti se u Prizenskoj ulici ili u vinogradu na Topčiderskom Brdu, br. 57. 32320-3

TRAŽI SE
 služavka za tri osobe za kućevni posao i koja zna dobro da kuha. Javiti se Zmajeva ul. 2. do orteuma. 32324-3

SIRĆE

prvog kvaliteta, pregledano u hemiskom laboratoriju i nadjeno da je izvrsnog kvaliteta što se i uvjerenjem tvrdi.

Prodajem od 5 litara pa navise po 140 K litar.

Sirće se nalazi u knez Mihaila ulici br. 48 u avlji. S poštovanjem Stana Milovanović. 32199

Važno za mlinare!

Industrijska radnja Ranka Rankovića iz Dublja preporučuje svoje vodenično kamenje, kako za proste tako i za parne mlinove. 32184

Pošta Kruševac -- Trstenik.

Platneni cipela
 Sandala dječji
 Papuča plišani
 Papučica
 Blokeja kožnih
 gvozdeneh

Prodaje se
 na tuce i
 na par u
 radaju

Miloša Savića

Kolarčeva ulica br. 10, Beograd.

736

Protiv KOSTOBOLJE, RHEUME
 I unutarnjih bolesti od stoljeća glasovito kupatilo

LIPIK

(Slavonija) 64° C

u pogonu je i u ratu, zimi i ljeti
 Posjetiocima kupatila deju se konzervante cijene opskrbe.

PROSPECTE ŠALJE UPRAVA KUPATILA

Radioteknica, alkaličko-muriatika jedna topla voda.

LJEĆENJE SA MILIJEM.

Firmopisac

Frank

Skice po
 želji na
 uvid

Najbrže
 Izvršenje
 pismenih poručnina

Brod a/s.

719

† Katarina (Seja)

kći počivšeg Marka K. Gjorgjevića sekret. kasnacije u penziji

preminula je sinoč u 6 sati u veče u svojoj 23. godini poslije kratkog i teškog bolovanja. Javljam srodnicima i prijateljima. Pogreb će biti danas 14 o. m. u 3 sata poslije podne. Opšto u crkvi Vaznesenjskoj, Stan: Kraljevića Natelije ulica 8.

Beograd, 13. avgusta 1917.
 Ožalošćeni:
 učać: Lazar i Dimitrije; tetka Milica; Stričevi: Vučko K. Djordjević i Jovan Djordjević. Sestra od tetke Ivanku.

32333

Oglašujte u „Beogradskim Novinama“

719

Stampom car. i kralj guberništva štam parla u Beogradu.

MALI OGLASI

Primaju se: Knez Mihajlova ul. 38.

CIJENE OGLASIMA:

Osmina jednog milimetarskog retka (42 mm široko) staje 10 helera
 Priposlano: Petina jednog milimelar. retka (70 mm široko) staje 40 helera
 Bilješke: Petina jednog štamparskog retka (70 mm široko) staje Kruna 4
 Mali oglašnik: Jednostavna riječ 5 helera, sa masnim slovima 10 helera.

LJETNA POZORNICA

BELGRADER ORFEUM ::

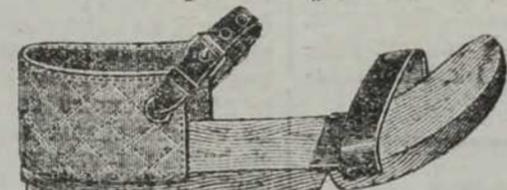
HOTEL TAKOVO
 TERAZIJE 29.
 DANAS
 u utorak
 14. avgusta 1917.
 u 9 s. na veče
 PRESTAVA
 još sumo 2 dana
 VELIČAMSTVENI
 PROGRAM:

Leteći psi.
B. BRUNS.
 Niklas sa svojim prijateljem Niki.
 Dva Leonasa.
 Niederhofer.
 Sugár Elza.
 Lotte Pernold.
 Karl Blumau.

U slučaju nepogodnog vremena predstava u sali. Od danas se prodaju karte u Hotelu „Takovo“. Ulaznica vrijedi kao propusnica za gradjanska lica.

Od 16. ov. mjeseca potpuno nov program.

Preporučujemo

trgovcima ovdje i u unutrašnjosti Sandale u solidnoj izradi po umerenoj ceni.

Braća Pinkas Stain
 Kralja Milana 51 — Beograd
 32183

HOTEL LONDON

Beograd, Kralja Milana br. 82.
 U blizini željezničke stanice. Tramvajska postaja. Sobe za prenoćiste, po utvrđenom cjenovniku. Dobar kost u hotelskom restoranu. Hotelier Jovan Savić.

OBUĆE

ženske, dječje, sandale svih veličina sa kožnim djonom, kao i platnene obuće ima veliki izbor sa umjerenoj cijenama

RADIVOJ SAVIN I DRUG

Knez Mihajlova ulica broj 7.
 pored kafane „Car“
 31805

RATLUKA

dobrog kvaliteta na veće i manje količine, prodaje

DELIKATESNA TRGOVINA

D. G. PAVLOVIĆA
 Beograd Knjaza Mihaila br. 3.
 32328

Naša dobra mila i nezaboravljena sestrčina, sinovica i sestrica

preminula je sinoč u 6 sati u veče u svojoj 23. godini poslije kratkog i teškog bolovanja. Javljam srodnicima i prijateljima. Pogreb će biti danas 14 o. m. u 3 sata poslije podne. Opšto u crkvi Vaznesenjskoj, Stan: Kraljevića Natelije ulica 8.

Beograd, 13. avgusta 1917.
 Ožalošćeni:

učać: Lazar i Dimitrije; tetka Milica; Stričevi: Vučko K. Djordjević i Jovan Djordjević. Sestra od tetke Ivanku.

32333

Prvo ces. kralj. povlašćeno dunavsko parobrodsko društvo

Red plovidbe i pravila

sa opremu sa lokalnom ladjom, koja plovi na pruzi Sabac—Beograd—Smederevo ter dodiruje stanice Obrenovac, Umka i Grocka.

Vrijedi od 21. srpnja 1917. do daljnega.

Oznacen lokalni brodarski promet uređen je za osobnu, brzovoznu i dogodišnju mješovitu službu.

I. Red plovidbe.

Sabac—Beograd.

Dan	Sat	Km		Stanica		Km	Sat	Dan
Nedelja i	1015	65	odlaz	Obrenovac	...	39	1000	Srijeda 1
Četvrtak	1115	84	↓	Umka	...	20	845	Subota
	1230	104	dolaz	Beograd	...	—	730	

Beograd—Smederevo.

Dan	Sat	Km		Stanica		Km	Sat	Dan
Nedelja i	300	—	odlaz	Beograd	...	57	1200	Utorak i
	510	41	↓	Grocka	...	16	915	Petak

Smjer plovidbe označen je u voznom redu stručnom.

Noćno vrijeme od 600 u veče do 520 ujutro označeno je crtom ispod broja časaka.

Izvadak iz prometnog pravilnika.

U ovome redu plovidbe označeno vrijeme je n najranije vrijeme za odlazak i dolazak ladj. Žakasenje III izostanak pojedinih vožnja ne daje nikomu prava na kakav odstetni zahtjev proti upravi

Uprrava ne jamči za prilikom na drugu koju ladju ill na koji vlak.

II. Oprema osoba i prtljage.

I. Vozne cijene i pristojbe za prtljag.

I. Na pruzi Sabac—Beograd.

Šabac			Obrenovac			Umka			Beograd		
Od ili do	I. II. mjesto	Pri- tljag preko 10 kg	Od III do	I. II. mjesto	Pri- tljag preko 10 kg	Od ili do	I. II. mjesto	Pri- tljag preko 10 kg	Od ili do	I. II. mjesto	Pri- tljag preko 10 kg
Beograd	780	390	76	Beograd	350	180	56	Beograd	250	130	36
Obrenovac	560	280	56	Šabac	560	280	56	Obrenovac	250	130	26
Umka	600	300	55	Umka	250	130	36</td				